

The good Soldier Švejk

Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje

Mentor in znanje

Junij/2017

Ob zaključku študijskega leta razmišljamo o evalvaciji

Mentorji, ki evalviramo izobraževanje starejših, imamo veliko priložnosti, da iz evalvacije naredimo učno dejanje. Ob evalvaciji se učijo vsi, ki so v stiku z nami, evalvatorji. Predvsem pa se učijo naši študenti, učimo se mi sami, uči se UTŽO. Iz evalvacije prihajajo dragocena spoznanja, hkrati se večja tudi usposobljenost za evalviranje.

Ko se pogovarjam s posameznimi mentorji, ugotavljam, da veliko vedo o posameznih sestavinah programa, a bolj s težavo povedo, *kako posamezne sestavine pripomorejo k doseganju izobraževalnih in drugih ciljev izobraževanja*. Mentorji poznate vsebino svojih izobraževalnih programov in ste navdušeni nad izobraževanjem. Toda, zakaj ste izbrali posamezno vsebino? Ste jo izbrali sami ali skupaj s študenti? Do kakšne mere in kako ste upoštevali njihove želje, zanimanja, stremljenja, dileme? Zakaj se posamezna vsebina nahaja na začetku ali bolj proti koncu izobraževalnega programa? Kako se odziva na potrebe študentov in družbe?

V izobraževanju odraslih nas zanimata predvsem sedanost in prihodnost, preteklost pa le v povezavi z njima

Naj navedem primer. Nedavno so moji študenti angleškega jezika pripravili študijski izlet na Kras. Spoznali smo Botanični vrt v Sežani, nato so nam znanci, ki živijo na Krasu in radi botanizirajo, predstavili značilno rastlinje, geološko sestavo tal itd. Nazadnje smo odšli na Cerje, si ogledali pomnik, ki slavi žrtve vseh vojn, v katerih so sodelovali Slovenci na tem ozemlju, še prav posebej v 1. svetovni vojni. Po tistem sem pripravila učno besedilo,

posvečeno prvi svetovni vojni. »Zakaj o tako oddaljenem dogodku?«, me je vprašala kolegica, andragoginja. »Nisi našla nič sodobnejšega?«

Razlogov, zakaj prav *prva svetovna vojna*, je bilo kar nekaj. Sprožilni dogodek je bil vsekakor obisk spomenika, doživetja študentov. Vredno jih je bilo uporabiti. Spoznali smo, da ena sama napačna slaba poteza vase zagledanega staro-avstrijskega vojnega stratega, ki si je želel preventivne vojne s Srbijo, sproži epidemijo napačnih reakcij številnih držav in posledično vojno. Nedavno smo se v tej študijski skupini ukvarjali tudi z vprašanjem ISIS-a, pa negotovosti Donalda Trumpa, pa z vprašanjem vpliva izobraženosti na odločitve, pa z nacionalsocializmom, vprašanjem migracij, z vprašanjem nastajanja populizma. Vse teme je moč med seboj povezati.

Nekateri študenti so ob naši temi prve svetovne vojne sami začeli ponovno brati Dobrega vojaka Švejka, gledati filme itd. Ker gre za študijski krožek angleškega jezika, sem razdelala še nekatere sestavine sistema jezika. »I will stay here until you chased/you have chased me«. Raba preteklega časa in drugih časov za »until«.

Torej, ko sem izbirala temo, sem vedela, zakaj. Vedela sem, da moram besedilo prirediti, da bo laže berljivo, ravno prav nad znanjem mojih študentov. Ker smo obravnavali družbeni, politični, zgodovinski vidik te vojne, sem temo dopolnila še z osebnim vdikom, z ljubezenskimi pismi vojakov. Vsebinsko se je tema tako zaokrožila.

V neformalnem izobraževanju je najboljša evalvacija tista sredi življenja. Ko študenti pričnejo omenjati to ali ono delo, ta ali oni film, ko kaj preberejo, opozorijo na ta ali oni članek in ga prinesejo izrezanega iz časopisa, vemo, da je naše delo doseglo svoj namen.

Poleg vsebine so pomembne *metode*. Kaj želimo z njimi doseči, kako se vpletejo v celoto programa in kdaj? Jih študenti dobro sprejemajo ali ne? Kako vplivajo na medsebojne odnose?

»V izobraževanju starejših, tako kot v izobraževanju odraslih«, pravi Ana Krajnc v svojem delu *Starejši se učimo*, »se bojimo šolske evalvacije, ocen od ena do pet«. Takšna evalvacija je neprimerna za odrasle, a imamo še vrsto načinov, s katerimi spoznamo, *česa so se študenti naučili in kako se učijo*. Oboje je pomembno. Organizirajmo torej *pogovor o učenju*. Pa ne le ob zaključku, marveč tudi med študijskim letom. Študenti se učijo drug od drugega, mi pa od vseh njih.

Pa vendar, nemalokrat preskočimo evalvacijo, ker imamo slabe spomine na šolo, ker se bojimo, da morda študenti niso zadovoljni z našim delom. Nočemo vedeti. Toda zaradi evalvacije je študij prožnejši, evalvacija nas usmeri. Mentor naj pomaga študentom, da se evalvacije ne bojijo, kajti evalvacija pomaga predvsem študentom. Ko študent ugotovi, da je napredoval, ga to veseli.

Začetna evalvacija pomaga postaviti cilje, sprotna spreminja program, končna pokaže, katerih ciljev nismo dosegli, kaj velja poglobiti. Znanje starejših ni namenjeno samo sebi, namenjeno je uporabi znanja. Doseganje kognitivnih in akcijskih ciljev je pomembno.

Ne zanima nas, česa študenti ne znajo, zanima nas, česa so se naučili. Morda bi vaši študenti lahko v podskupinah po trije odgovorili na naslednja vprašanja:

Kaj je bilo za vas pomembno, česa ste se naučili doslej?

Katero znanje ste doslej že uporabili in kje?

Če primerjate to leto s prejšnjim, povejte, ali ste se naučili: veliko, še kar veliko, niti veliko niti malo.

Pa lep pozdrav,
Dušana Findeisen